کبد چیست؟ کبد عضوی است که در بسیاری از فعالیتهای حیاتی بدن، مانند مقابله با عفونت ها، متوقف کردن خونریزی، پاک کردن خون از سموم و داروها و ذخیره انرژی در بدن نقش دارد.

هپاتیت یعنی چه؟

هپاتیت به معنای التهاب کبد است که فعالیت های آن را مختل می سازد. این بیماری به علتهای مختلفی ایجاد می شود. یکی از این علتها آلودگی به ویروس هپاتیت بی است.

علائم و نشانه ها

پس از ورود ویروس به درون بدن و پس از یک دوره نهفتگی، علایمی شبیه سرماخوردگی مثل ضعف، خستگی،احساس کسالت، بی اشتهایی، تب، درد عضلانی، التهاب مفاصل و بثورات پوستی ممکن است ایجاد شود. پس ازآن مرحله دوم علایم به صورت بروز زردی و تیره رنگ شدن ادرار یا کمرنگ شدن مدفوع بروز می نماید.گاهی مبتلایان به این بیماری علائمی دال بر بروز زردی نمی دهند . کودکان علائم خفیف تری رابروز می دهند و بیشتر بدون علامت هستند.

تشخیص هپاتیت بی

تشخیص آلودگی به ویروس هپاتیت بی ممکن است به دنبال اهدای خون و یا انجام تست آزمایشگاهی رخ می دهد و این افراد معمولا هیچگونه علامتی نداشته و از آلوده بودن خود تعجب میکنندروشهای تشخیصی این بیماری، آزمایش HBsAg.– اندازه گیری آنزیم های کبدی ، انجام سونوگرافی کبد، انجام آزمایش پی– سی– آر است.

..

راه های انتقال

انتقال از راه خون و فرآورده های خونی: سابقه تزریق خون آلوده به ویروس، استفاده از سرنگ مشترک جهت تزریق، خالکوبی و تاتو کردن یاسوراخ کردن گوش با وسایل آلوده، استفاده از مسواک یا تیغ ریش تراشی که می تواند آلوده به خون باشند و فرورفتن اتفاقی سوزن آلوده به ویروس در بدن.

انتقال از طریق مادر آلوده به نوزاد: این راه مهمترین راه انتقال بیماری هپاتیت در ایران است.

انتقال از راه جنسی: ویروس هپاتیت در ترشحات بدن از قبیل بزاق، مایع منی و ترشحات مهبل وجود دارد. عدم رعایت اصول صحیح فعالیت جنسی و یا بی بندوباری جنسی می تواند موجب انتقال هپاتیت شود.

انتقال از طریق اقدامات دندانپزشکی: انجام اقدامات دندانپزشکی در مراکزی که از وسایل غیربهداشتی و با روشهای غیرصحیح وسایل خود را ضدعفونی می نمایند، می تواند موجب انتقال بیماری شود

انتقال در بین اعضای خانواده: و نحوه انتقال از طریق ورود خون فرد ناقل هپاتیت به مخاط و یا خون فرد سالم است.

ویروس هپاتیت در اثر برخوردهای ساده روزانه مانند صحبت کردن، دست دادن، بوسیدن، درآغوش گرفتن و یا در مکانهای عمومی مانند استخرها منتقل نمی شود. با این حال رعایت اصول بهداشتی فردی در این بیماران تاکید می گردد.

ویروس هپاتیت بی در خارج از بدن انسان در برابر حرارت، رطوبت و عوامل شیمیایی بسیار مقاوم است. در حرارت اتاق تا ۶ ماه و در یک لیوان خشک تا ۴ هفته زنده می ماند ولی پس از جوشاندن در ۱۰۰ درجه سانتیگراد به مدت ۵ دقیقه از بین می رود

ضدعفونی کردن لباس ها و وسایل آلوده

برای ضدعفونی کردن وسایل و لباس ها، می توان پس از تمیز کردن لکه های خون و یا سایر مواد، لباس ها را درآب جوشانده و یا به مدت نیم ساعت آنها را در محلول آب ژاول نیم درصد یا ماده ضدعفونی کننده لباس قرار داد.

ناقل هپاتیت

ویروس هپاتیت می تواند برای سال ها به صورت نهفته در بدن باقی بماند و فرد ناقل هپاتیت شناخته شود.

.

ناقلین هپاتیت باید به موارد زیر توجه نمایند:

- برای بررسی وضعیت کار کبد خود جهت معاینات و انجام آزمایشات خونی هر شش ماه یک بار به پزشک مراجعه نمایند.
- کلیه اعضای خانواده باید برعلیه هپاتیت بی واکسینه شوند.
- در صورت مراجعه به دندانپزشک، آزمایشگاه، پزشک و اصولا هر جای دیگری که خطر انتقال ویروس به دیگران وجود دارد، حتما او را از وجود ویروسی هپاتیت در بدن خود آگاه نمایند.
- از مصرف مشروبات الکلی و استعمال دخانیات جدا پرهیز نمایند.
- از اهدای خون خودداری نمایند.
- افراد چاق باید تلاش کنند تا اضافه وزن خود را کاهش دهند.
- از وسایل و لوازم شخصی مثل سرنگ، تیغ، مسواک ، ریش تراش، حوله و ... هرگز به صورت مشترک استفاده نکنند.

درمان هپاتیت بی:

هپاتیت مزمن نیاز به درمان دارویی دارد .از داروهای موجود در بازار می توان از اینترفرون(معمولی و پگ) و خوراکی مثل لامیوودین، آدوفوویر، انتاکاویر و تنوفویر نام برد. مدت درمان از ۶ ماه تا ۵ سال متفاوت است که باید توسط پزشک مشخص گردد.

جراحی:

این روش شامل خارج کردن کبد قدیمی و آسیب دیده و جایگزینی یک کبد نو و سالم از یک دهنده عضو است.به این نوع جراحی، پیوند کبد گفته می شود.

واکسیناسیون:

بهترین راه پیشگیری از ابتلا به بیماری هپاتیت بی تزریق واکسن آن استبه همین دلیل واکسیناسیون آن در کلیه نوزادان و افراد در .

:

معرض خطرانجام می شود.واکسن در سه نوبت و به فواصل یک ماه و۶ماه پس از اولین تزریق می باشد. تزریق واکسن باید عضلانی و در عضله بازو صورت گیرد.

چه کسانی باید واکسن تلقیح نمایند:

۱. همه نوزادان متولد شده و کودکان کوچکتر از ۹ سال
۲. کارکنان بهداشتی– درمانی ، –همسر، فرزندان، والدین و کلیه کسانی که با فرد ناقل هپاتیت بی زندگی می کنند (این افراد بهتر است که هر ۵ سال یکبار مجددا از نظر آزمایشات بررسی شوند)
۳. بیمارانی که در معرض تزریق خون مکرر هستند نظیر بیماران مبتلا به هموفیلی، تالاسمی، همودیالیز و یا معتادان تزریقی.

توصیه می شود در موارد ۲ و ۳ آزمایش بررسی ایمن شدن در برابر هپاتیت بی یک تا سه ماه پس از کامل شدن نوبتهای تزریق واکسن اندازه گیری شود.

نکاتی در مورد واکسیناسیون:

عوارض این واکسیناسیون بسیار جزئی است و عمدتا شامل سوزش و قرمزی در ناحیه تزریق در برخی از بیماران است. افراد خانواده ناقلین هپاتیت بی باید قبل از تلقیح واکسن، آزمایش هپاتیت انجام دهند.

در صورت عدم واکسیناسیون، ورود قطره خون و یا ترشحات مایع بدن فرد آلوده به درون چشم فرد سالم باید جهت پیشگیری ایمونوگلوبولین اختصاصی ضدهپاتیت بی تزریق شود.

چند تذکر:

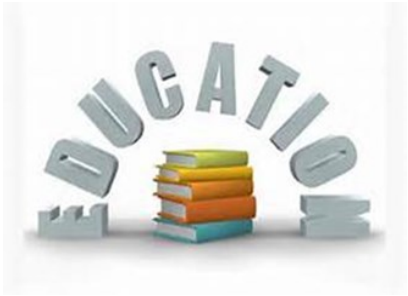
افراد از اهداء خون با هدف کشف بیماری خودداری کنند و تنها با انجام آزمایش خون پی به وضعیت خود ببرند.

بدنبال کشف یک مورد HBsAgمثبت در خانواده، انجام این آزمایش در خواهر، برادر، والدین، همسر و فرزندان ضروری است.

انجام آزمایش خون قبل از تلقیح واکسن ضدهپاتیت بی توصیه می شود.

.

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی و درمانی قزوین
مرکز آموزشی درمانی بوعلی سینا

هپاتیت ، پیشگیری و درمان

منبع: کتاب راهنمای جامع هپاتیت B برای عموم – دکتر علویان

تهیه و تنظیم: واحد آموزش سلامت